

Nicolae BUSUIOC; Vicențiu DONOSE, *Biblioteca “Gh. Asachi” – 80. O istorie de suflet și de minte*, Editura Vasiliana '98, Iași, 2000, 136 p., ISBN 973-8148-02-2

recenzie de **Constantin ACOZMEI**

Apariția volumului monografic *Biblioteca “Gh. Asachi” – 80. O istorie de suflet și de minte*, semnat de Nicolae Busuioc și Vicențiu Donose, marchează împlinirea, la 1 octombrie anul acesta, a 80 de ani de la înființarea bibliotecii ieșene. Momentul aniversar constituie prilejul, pentru autorii volumului, de a realiza o privire retrospectivă asupra activității instituției în acest interval de timp, insistând cu predilecție asupra unor momente de referință, autentice evenimente în viața bibliotecii. Această perspectivă integratoare are abilitatea de a scoate la lumină detalii care prezintă interes chiar și pentru cei care nu fac parte din breasla bibliotecarilor. Autorii îmbină, în expunere, rigurozitatea specifică profesiei, întemeiată pe date statistice obiective, cu resursele de expresivitate, în încercarea de a oferi o lectură agreabilă.

Pe fundalul evoluției diacronice, cu transformările ei inerente, se profilează imaginea bibliotecii în momentul actual, angajată într-un amplu și complex proces de modernizare a tuturor serviciilor sale, fără precedent în trecut. Autorii oferă astfel o perspectivă detaliată asupra “feței nevăzute” a muncii din bibliotecă, pe care mulți dintre cei care apelează la serviciile ei nu o pot aprecia decât în funcție de promptitudinea și eficiența cu care le sînt satisfăcute solicitările. În realitate, biblioteca nu se limitează să stocheze, în mod pasiv, o cantitate de documente și informații, ci le integrează într-o ordine sistematică specifică, oferind cu generozitate “firul Ariadnei” celui care pătrunde în “labirintul bibliotecii”. În lipsa acestui efort constant de a ține sub control entropia informației, exercitarea libertății de a alege a utilizatorilor ar fi în mod sensibil diminuată.

Istoria bibliotecii publice nu poate fi izolată de istoria comunității pe care o deservește, iar momentele de prosperitate sau de criză a societății își pun amprenta, indirect, asupra activității instituției. Autorii volumului nu se limitează doar la informațiile care privesc strict biblioteca, ci urmăresc în mod insistent să contextualizeze activitatea ei în ansamblul bogat și nuanțat al vieții culturale a Iașului (ilustrată și de marile lui biblioteci), acreditînd opinia că Biblioteca “Gh. Asachi” a reprezentat, de-a lungul timpului, una din instituțiile de cultură importante ale orașului.

Pot fi identificate trei etape distincte în istoria bibliotecii, determinate de circumstanțele istorice generale. În perioada interbelică, eforturile generoase ale unor cărturari ieșeni (Gh. Ghibănescu, Orest Tafrali, N. A. Bogdan...) nu au reușit decât parțial să suplinească lipsa unui sprijin consistent din partea autorităților locale, performanțele Bibliotecii Municipale (înființată în cadrul *Societății Culturale “Muzeul Orașului Iași”*) nefiind pe măsura aspirațiilor, în lipsa unui buget îndestulător, a unui spațiu de funcționare adecvat, a unui personal profesionist. Cu toate acestea, în anii războiului, Biblioteca Municipală (deschisă pentru public din 1937, într-o casă din curtea Bisericii Golia) reușise să obțină un local mai încăpător, pe strada Lăpușeanu, și punea la dispoziția cititorilor ieșeni un fond de peste 23.600 de volume.

La sfîrșitul războiului, catastrofal pentru România, întregul fond de carte al bibliotecii, constituit cu atîtea eforturi, a fost pierdut. A rămas însă o tradiție pe care a continuat-o, în noile circumstanțe, Biblioteca Regională Iași, înființată în 1950. În perioada ce a urmat, susținerea materială a instituției a fost mai consistentă (în 1955 biblioteca a obținut spațiul din Palatul

Culturii, în care funcționează pînă în prezent, iar bugetul alocat achiziției de carte a crescut progresiv, biblioteca posedînd, la sfîrșitul anului 1989, un fond de peste 395.000 de volume). Un moment de referință pentru Biblioteca Județeană din Iași îl reprezintă atribuirea numelui cărturarului Gheorghe Asachi, în anul 1969. Dezvoltarea firească a instituției a fost însă obstructionată, în ceea ce privește calitatea colecțiilor, de limitele ideologice rigide care “filtrau” producția editorială (ajungînd uneori pînă la a substitui valorile autentice ale culturii naționale și universale cu false valori de conjunctură), îngrădind astfel indirect libertatea de opțiune a cititorilor. Chiar și în această perioadă, rolul bibliotecii a fost unul benefic, în circumstanțele creșterii interesului general pentru lectură și, implicit, a prestigiului cărții ca “exercițiu” al libertății interioare, evaziunea în domeniul livresc constituind o coordonată a ideii de “rezistență prin cultură”, vehiculată în epocă.

Evoluția bibliotecii din ultimul deceniu probează potențialul profesional al instituției, în condițiile prielnice ale libertății de manifestare, și capacitatea de a se adapta la exigențele unei civilizații în care accesul la informație a devenit o valoare fundamentală. În acest sens, pot fi enumerate cîteva repere semnificative. Anul 1992 a însemnat demararea unui amplu proces de informatizare (indispensabil pentru o bibliotecă modernă), care a avut o evoluție ascendentă în perioada următoare. În același an, biblioteca a reușit să deschidă o filială la Chișinău, iar din colaborarea cu Biblioteca Națională a Republicii Moldova a rezultat *Salonul Național de Carte Românească*, cea mai complexă manifestare culturală organizată de bibliotecă, devenită tradițională. Tot atunci, decizia încadrării bibliotecarilor cu normă întreagă la bibliotecile comunale a creat cadrul favorabil dezvoltării activității de asistență metodică acordată bibliotecilor din județ. Un alt an de referință a fost 1998, cînd biblioteca a deschis două centre moderne, ilustrînd aspirația de a se integra în contextul european: *Centrul de Cercetare și Marketing* și *Centrul de Informare Comunitară*. În același an, inițiativa de a sprijini cultural comunitățile românești din afara granițelor a continuat cu înființarea unei filiale la Novi Sad. În anul 2000 au fost inaugurate *Secția de carte juridică* și *Secția de artă și colecții speciale*, menite să pună în valoare prețioase colecții de documente aflate în patrimoniul bibliotecii, și s-au făcut demersuri pentru crearea unei filiale la Cernăuți. În această perioadă de înnoiri au fost continuate activități cu tradiție în bibliotecă (precum realizarea bibliografiei locale), iar disponibilitatea de a găzdui manifestări culturale diverse (lansări de carte, audiții muzicale, expoziții de artă plastică) a avut ecou în rîndul a numeroși artiști și oameni de cultură ieșeni.

La 80 de ani, Biblioteca “Gh. Asachi” este o instituție aflată la maturitate, capabilă să pună în valoare, cu profesionalism, tezaurul documentar pe care îl posedă, și să surmonteze dificultățile momentului (în primul rînd financiare, care limitează volumul achiziției de carte), pentru a-și păstra locul onorant deținut în comunitatea culturală a Iașului.

